

системі розчинників 2% оцтова кислота з завідомо відомими зразками гідроксикоричних кислот були виявлені такі речовини як: хлорагенова та кофейна кислоти, які мали відповідне забарвлення в УФ-світлі, а саме блакитне та яскраво-блакитне. У зв'язку з попереднім фіто-хімічним дослідженням рослини роду тонколучника *Erigeron* (L.) родини айстрових (Asteraceae) є перспективним джерелом для отримання на його основі лікарських засобів.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ НОРМАТИВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА ТРАВУ М'ЯТОЧНИКУ ЧОРНОГО

Савельєва О.В., Владимірова І.М., Котов А.Г.*.

Кафедра якості, стандартизації та сертифікації ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

**Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», м. Харків, Україна*

titarur@mail.ru

М'яточник чорний (*Ballota nigra* L.) – багаторічна трав'яниста рослина родини ясноткових (Lamiaceae). Росте майже по всій території України на засмічених місцях, біля доріг, по ярах, на схилах як бур'ян. Оптимальний час для заготівлі трави м'яточнику (виключно висушені квітучі верхівки) – кінець липня. Дані щодо хімічного складу рослини є обмеженими. Встановлений вміст поліфенольних сполук, флавоноїдів, органічних кислот, пектинів, ефірної олії, алкалоїдів тощо.

Трава має седативну, спазмолітичну, тонізуючу дію, знижує артеріальний тиск, зменшує серцевий біль, покращує загальне самопочуття хворого. У рецептах народної медицини використовується при синдромі хронічної втоми, вираженій тривожності, неспокої, безсонні, депресивних станах, при дратівливості. Відвари трави м'яточнику можуть застосовуватися при клімактеричних розладах у жінок.

На сьогодні трава м'яточнику чорного широко вивчається дослідниками з метою створення нових лікарських засобів та розширення асортименту лікарської рослинної сировини (ЛРС). В даному аспекті актуальним стає питання розробки вітчизняної нормативної документації на даний вид сировини. Стандартизація ЛРС є гарантією її якості і забезпечує ефективність і безпечність при застосуванні.

В Україні відсутня нормативна документація на траву м'яточнику. Європейська фармакопея містить монографію «Black horehound», яка регламентує вимоги до якості сировини: визначення макро- та мікроскопічних діагностичних ознак; ідентифікація методом

тонкошарової хроматографії за вмістом хлорогенової кислоти та рутину; втрата в масі при висушуванні; зола загальна; кількісне визначення проводять за вмістом суми похідних орто-дигідроксикоричної кислоти у перерахунку на актеозид.

Тому, необхідним є вивчення всіх показників якості сировини, що регламентуються монографією ЄФ «Black horehound», дослідження зразків ЛРС на відповідність вимогам даного документу з подальшим введенням монографії «М'яточник чорний» до Державної фармакопеї України.

ВИЗНАЧЕННЯ МАКРО- ТА МІКРОЕЛЕМЕНТІВ ТРАВИ БЕРІЗКИ ПОЛЬВОЇ

Краснікова Т. О., Мирошніченко Ю.А.

Кафедра фармакогнозії

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

yulya_miroshnichenko_1993@mail.ru

Біологічно активні речовини лікарської рослинної сировини поділяють на органічні та мінеральні. Органічні в курсі фармакогнозії умовно поділяють на полісахариди, вітаміни, флаваноїди, дубильні речовини та інші. Мінеральні речовини, зазвичай, не виділяють і не ідентифікують як діючі. В нормативній аналітичній документації на лікарську рослину сировину вміст мінеральних речовин стандартизують за вмістом загальної золи. Вміст силікатів визначається за вмістом золи нерозчинної у хлоридній кислоті. Загальний вміст важких металів визначають в порівнянні зі стандартними зразками еталонного розчину плюмбуму ацетату, після визначення сульфатної золи. Але відомо, що макро- і мікроелементи впливають на загальний фармакологічний ефект водних та спиртових витяжок з лікарської рослинної сировини.

Виконанні Н.І. Гринкевич ще в 1961 році дослідження рослин манганофілів - медуниці і первоцвіту підтвердили, що саме в свіжих рослинних соках, які були консервовані етиловим спиртом і настоях, що були виготовлені фармакопейним методом, міститься марганець від 5,33 до мг/100г, що встановлено колориметричним персульфатним методом.

Метою роботи було визначення макро- та мікроелементів в траві берізки польової атомно-адсорбційним методом та аналіз фармакологічної активності у зв'язку з наявністю мінеральних речовин.

Берізка польова – багаторічна трав'яниста витка рослина, родини березкових. Стебло довге, тонке, ребристе, голе, 30 – 100 см завдовжки, які відходять від кореневої шийки і утворюють густі розетки. Корінь має стрижневу систему. Листки почергові, довго черешкові, яйцевидно-еліптичні або видовжені, біля основи стріловидні, цілокраї. Квітки правильні,